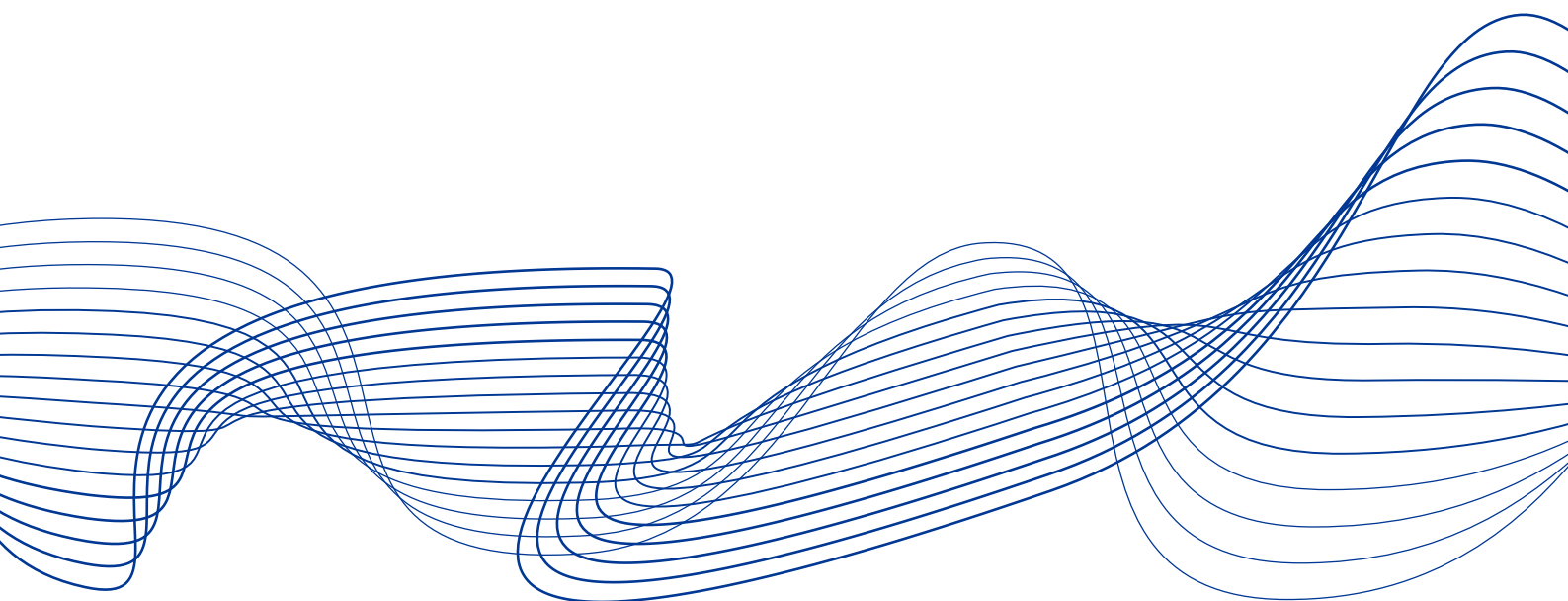

Výročná správa

2021

ESRB

Európsky výbor pre systémové riziká

Európsky systém finančného dohľadu

Obsah

Predslov	2
Zhrnutie	4
Tiráž	6

Predslov

Christine Lagardová, predsedníčka Európskeho výboru pre systémové riziká

Je pre mňa veľkým potešením predložiť vám jedenástu Výročnú správu Európskeho výboru pre systémové riziká (European Systemic Risk Board – ESRB), ktorá hodnotí obdobie od 1. apríla 2021 do 31. marca 2022. Výročná správa ESRB je dôležitou súčasťou komunikačného rámca ESRB, ktorá má za cieľ zabezpečiť transparentnosť a zodpovednosť v plnení jeho mandátu. Správa je adresovaná spoluzákonomdarcom v Európskej únii i širokej európskej verejnosti.

Rok 2021 bol spočiatku charakterizovaný poklesom rizík ohrozujúcich finančnú stabilitu spojených s pandemiou koronavírusu (COVID-19) vzhľadom na posilňovanie hospodárskeho oživenia v EÚ a postupné zmierňovanie bilančných rizík podnikov i domácností. Ku koncu roka však

v dôsledku obnovenia porúch v dodávateľských reťazcoch a nárastu cien energií došlo k narušeniu napredujúceho oživenia a zvýšeniu globálnych inflačných tlakov.

Ruská invázia na Ukrajinu je v prvom rade humanitárna tragédia, ktorá však zároveň predstavuje závažný šok pre európsku ekonomiku. Hoci je priama angažovanosť európskeho finančného systému voči Rusku obmedzená, sekundárne účinky majú dosah na vyhladky hospodárskeho rastu. V dôsledku prudkého nárastu cien energií a komodít spôsobeného vojnou došlo k zintenzívneniu svetových inflačných tlakov, čo v hlavných ekonomikách viedlo k prehodnoteniu smerovania menovej politiky. Invázia zároveň zvýšila úroveň kybernetického rizika, ktoré narastalo vo všetkých finančných infraštruktúrach.

Počas sledovaného obdobia zároveň dochádzalo k nepretržitému rastu strednodobej zraniteľnosti trhov s nehnuteľnosťami na bývanie. ESRB v tejto súvislosti vydal varovania, resp. odporúčania siedmim krajinám. Analýza ESRB zdôraznila zraniteľnosť v súvislosti s i) potenciálnym nadhodnocovaním cien rezidenčných nehnuteľností, ii) úrovňou zadlženosti domácností, iii) rastom hypotekárnych úverov, a iv) známkami uvoľňovania úverových štandardov.

ESRB zároveň odporučil vytvorenie celoeurópskeho rámca koordinácie systémových kybernetických incidentov v záujme ich skorého odhaľovania.

Počas sledovaného obdobia ESRB pokračoval v práci zameranej na upevňovanie makroprudenciálneho rámca EÚ pre banky a aktívne sa podieľal na ďalších prudenciálnych činnostiach s cieľom posilniť finančný sektor ako celok. ESRB okrem iného zverejnil koncepčný dokument, v ktorom uvádza svoj postoj k adaptácii makroprudenciálneho rámca pre banky na ďalšie desaťročie. Navrhuje predovšetkým rozšírenie právneho rámca EÚ o opatrenia zamerané na dlžníkov v prípade úverov na kúpu rezidenčných nehnuteľností. ESRB tiež vypracoval podrobnú analýzu použiteľnosti kapitálových rezerv bánk a predložil nový koncepčný rámec hodnotenia nastavenia makroprudenciálnej politiky.

Pokiaľ ide o širší finančný systém, ESRB vydal odporúčanie, ktorého cieľom je riešiť pretrvávajúcu zraniteľnosť fondov peňažného trhu. ESRB okrem toho poskytol odpoveď na cieleňú konzultáciu Európskej komisie týkajúcu sa revízie rámca centrálného zúčtovania EÚ. Zverejnil tiež svoje stanovisko k návrhom Komisie na revíziu smernice Solventnosť II a smernice o správcoch alternatívnych investičných fondov.

ESRB analyzoval aj širšie riziká, ktoré by mohli mať vplyv na stabilitu finančného systému, vrátane prvej analýzy vplyvu trhov s kryptoaktívami súkromného sektora a decentralizovaných finančných aplikácií. V spolupráci s Európskou centrálnou bankou tiež zverejnil spoločnú správu, ktorá mapuje vplyv klimatických zmien na finančné podniky v EÚ prostredníctvom rôznych faktorov.

Počas sledovaného obdobia z funkcie odišlo viacero ctených kolegov a na ich miesto boli vymenovaní noví. Chcela by som sa srdečne poďakovať Jensovi Weidmannovi, bývalému prezidentovi Deutsche Bundesbank, Ignaziovi Viscovi, guvernérovi Banca d'Italia, a Pierrovi Wunschovi, guvernérovi Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique, za ich prínos k práci riadiaceho výboru ESRB, ako aj Javierovi Suarezovi za jeho prácu vo funkcii predsedu poradného výboru pre vedecké otázky (Advisory Scientific Committee – ASC). Ako noví členovia riadiaceho výboru ESRB nastupujú François Villeroy de Galhau, guvernér Banque de France, Mário Centeno, guvernér Banco de Portugal, a Lars Rohde, guvernér Danmarks Nationalbank, a ako nová predsedníčka výboru ASC Lorian Pelizzonová, ktorých týmto srdečne vítam.

Christine Lagardová
predsedníčka ESRB

Zhrnutie

Riziká ohrozujúce finančnú stabilitu sa od ruskej invázie na Ukrajinu citeľne zvýšili a na konci sledovaného obdobia boli výrazne vyššie než pred rokom.¹ Hospodársky dosah vojny na Ukrajinu v kombinácii so sprísňovaním finančných podmienok vzhľadom na prebiehajúcu normalizáciu menovej politiky brzdí zotavenie z krízy koronavírusu (COVID-19). Pretrvávajúca vysoká inflácia a zhoršujúce sa vyhliadky hospodárskeho rastu v dôsledku výrazného nárastu cien energií, potravín a komodít a porúch v dodávateľských reťazcoch vedú k zvyšovaniu nákladov na financovanie a znižujú schopnosť plniť dlhovú službu. Súhra týchto faktorov a potenciálne vzájomné znásobovanie ich účinkov zvýšili neistotu a pravdepodobnosť naplnenia hraničných rizikových scenárov.

Tento nedávny vývoj kontrastuje s trendmi prebiehajúcimi v roku 2021, ktoré boli charakterizované postupným, hoci miestami stagnujúcim oživením z krízy COVID-19 a poklesom krátkodobých rizík ohrozujúcich finančnú stabilitu. Oživenie hospodárstva EÚ z pandémie postupne znížilo riziko súvahového napätia v sektore nefinančných korporácií a prenosu zraniteľnosti tohto sektora na banky. K nárastu zraniteľnosti však naďalej dochádzalo v prípade akciových trhov a trhov s rizikovými aktívami, ako aj na trhu s rezidenčnými nehnuteľnosťami (residential real estate – RRE), kde nadhodnotený oceňovanie znásobilo riziko cenových korekcií v strednodobom horizonte.

V druhej polovici roka 2021 mali nové varianty koronavírusu, pretrvávajúce poruchy v dodávateľských reťazcoch vyplývajúce z pandémie a rastúce ceny komodít a energií za následok celosvetový rast inflácie. Tieto cenové tlaky viedli k prehĺbeniu zraniteľnosti spôsobenej pandemiou a narušeniu napredujúceho oživenia (zraniteľnosťou prameniaca z vysokej inflácie sa bližšie zaoberá box 1). Na začiatku roka 2022 dochádzalo k výrazným korekciám na dlhopisových a akciových trhoch vzhľadom na prehodnocovanie smerovania menovej politiky v Spojených štátoch a eurozóne.

Invázia Ruska na Ukrajinu predstavovala závažný šok, ktorý sa pridal k následkom pandémie COVID-19. Hoci je priama angažovanosť finančného sektora EÚ voči Rusku a Ukrajinu obmedzená, môžu sa ho dotknúť sekundárne účinky v dôsledku zhoršovania vyhliadok hospodárskeho rastu, klesajúcej dôvery investorov a spotrebiteľov a potenciálnej korekcie cien aktív. Ruská invázia zároveň zvýšila riziko kybernetických útokov, ktoré v priebehu času narastalo vo všetkých finančných infraštruktúrach.

V snahe znížiť zraniteľnosť sektora rezidenčných nehnuteľností vydal ESRB varovania a odporúčania siedmim krajinám. Varovania boli adresované príslušným ministrom piatich krajín, v ktorých boli zistené nové zraniteľné miesta, no na ich riešenie neboli prijaté dostatočné opatrenia. Ide o Bulharsko, Chorvátsko, Maďarsko, Lichtenštajnsko a Slovensko. Príslušným ministrom ďalších dvoch krajín – Nemecka a Rakúska – boli odoslané odporúčania. V nadväznosti na ich vydanie orgány v Nemecku a Rakúsku ohlásili nové opatrenia na riešenie zraniteľných miest

¹ V tejto správe sa hodnotí obdobie od 1. apríla 2021 do 31. marca 2022.

v sektore rezidenčných nehnuteľností. ESRB tiež zverejnil hodnotenie plnenia odporúčaní vydaných v roku 2019.

V reakcii na rastúce riziko systémových kybernetických útokov ESRB odporučil vytvorenie celoeurópskeho rámca koordinácie systémových kybernetických incidentov. Včasná koordinácia a komunikácia v prípade kybernetických incidentov by mohla pomôcť zabezpečiť ich včasné odhaľovanie a riešenie. Niektoré aspekty tohto odporúčania boli v čase ruskej invázie na Ukrajinu v pokročilej fáze implementácie, napríklad monitorovanie potenciálneho vplyvu kybernetických incidentov na finančnú stabilitu.

Za posledných dvanásť mesiacov ESRB prispieval k posilňovaniu makroprudenciálneho rámca pre banky. Na výzvu Európskej komisie na predloženie odporúčaní k revízii tohto rámca poskytol svoju odpoveď, v ktorej okrem iného navrhol rozšíriť právny rámec EÚ o opatrenia zamerané na dlžníkov v prípade úverov na rezidenčné nehnuteľnosti. ESRB tiež poskytol podrobnú analýzu použiteľnosti kapitálových rezerv bánk a predložil nový koncepčný rámec nastavenia makroprudenciálnej politiky. V tejto súvislosti porovnával systémové riziká s politickými opatreniami prijatými na ich riešenie. ESRB zároveň pokračoval v monitorovaní makroprudenciálnych opatrení prijatých v krajinách Európskeho hospodárskeho priestoru (European Economic Area – EEA).

Pokiaľ ide o širší finančný systém, ESRB vydal odporúčanie zamerané na riešenie pretrvávajúcej zraniteľnosti fondov peňažného trhu – ktorá sa opäť prejavila na začiatku pandémie COVID-19 – a poskytol odpoveď na celenú konzultáciu Európskej komisie týkajúcu sa revízie rámca centrálného zúčtovania EÚ. Príspevok ESRB k tejto konzultácii vychádzal z jeho odpovede na konzultáciu Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy o určení systémového významu centrálnych protistrán zo Spojeného kráľovstva a ich služieb zúčtovania, ktorá bola takisto zverejnená počas sledovaného obdobia. ESRB naďalej vypracovával nepriaznivé scenáre vývoja pre záťažové testy európskych orgánov dohľadu a zverejnil správu o vplyve medzinárodného štandardu finančného výkazníctva (IFRS) 17 týkajúceho sa poisťných zmlúv na finančnú stabilitu. Zverejnil tiež svoje stanoviská k návrhom Komisie na revíziu smernice Solventnosť II a smernice o správcoch alternatívnych investičných fondov.

ESRB navyše prijal ďalšie kroky zamerané na riešenie tzv. hybridných rizík, t. j. všeobecnejších rizík, ktoré sa tiež dotýkajú finančného sektora. ESRB zriadil skupinu na vysokej úrovni poverenú analýzou rozsahu a nevyhnutnosti budúcej analytickej práce, ktorá by bola zameraná na systémový dosah trhov s kryptoaktívami súkromného sektora a decentralizovanými finančnými aplikáciami na stabilitu finančného sektora EÚ, čím pripravuje podmienky na posúdenie potreby prijatia opatrení v tejto oblasti. V spolupráci s Európskou centrálnou bankou (ECB) tiež zverejnil správu, ktorá mapuje vplyv klimatických zmien na finančné podniky v EÚ prostredníctvom rôznych faktorov.

ESRB aj naďalej sledoval implementáciu svojich minulých odporúčaní. A napokon, v rámci zodpovednosti a oznamovacej povinnosti ESRB sa jeho predsedníčka 1. júla 2021 zúčastnila na vypočutí vo Výbore Európskeho parlamentu pre hospodárske a menové veci (ECON), ako aj na dvoch dôverných virtuálnych rokovaníach s predsedom a podpredsedami výboru ECON o rizikách ohrozujúcich finančnú stabilitu. ESRB tiež zorganizoval viacero konferencií a workshopov (vrátane konferencie pri príležitosti desiateho výročia jeho založenia) s cieľom podporiť diskusiu o makroprudenciálnej politike.

Tiráž

© Európsky výbor pre systémové riziká 2022

Poštová adresa 60640 Frankfurt am Main, Nemecko
Telefón +49 69 1344 0
Internet www.esrb.europa.eu

Všetky práva vyhradené. Šírenie na vzdelávacie a nekomerčné účely je povolené, ak je uvedený zdroj.

Redakčná uzávierka údajov uvedených v tejto správe bola 31. marca 2022.

Vysvetlenie pojmov je uvedené v [glosári ESRB](#) (len v angličtine).

PDF ISBN 978-92-9472-286-7, ISSN 1977-5253, doi:10.2849/272805, DT-AB-22-001-SK-N